

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

JULIUS MAŘÁK **(* 1832 – † 1899)**

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí fondu: 1871–1899 (1960)

Značka fondu: 10

Číslo evidenčního listu NAD: 31

Evidenční číslo inventáře: 128

Zpracovala: Lucie Večerníková

Místo: Praha 2017

Julius Mařák (1832–1899)

Julius Mařák se narodil v Litomyřli. Už zde ho se základy malířství seznámil A. Dvořák a s hudbou učitel mladého B. Smetany, J. Chmelík. V letech 1852 a 1853 byl zapsán v krajinářské škole M. Haushofera, od podzimu roku 1853 se soukromě školil u L. Rottmanna a E. Schleicha v Mnichově. Mnichov opustil v roce 1855. V následujícím období cestoval po Čechách a pravidelně navštěvoval Vídeň, kde se seznámil v roce 1858 s technikou leptu. Od roku 1860 působil jako učitel kreslení a přispíval svými kresbami do různých časopisů. Jako jediný krajinář se zúčastnil výzdoby Národního divadla, pro které namaloval obrazy památných míst českých dějin (Říp, Blaník, Vyšehrad atd.), a Národního muzea.

K nejvýznamnějším stránkám Mařákova uměleckého odkazu patří jeho skvělá pedagogická činnost. V roce 1887 se stal profesorem pražské Akademie výtvarných umění, kde se ujal vedení ateliéru krajinomalby a vychoval řadu významných žáků, spojených stylem tzv. Mařákovy krajinářské školy. Sám nové vývojové podněty sice nepřinášel, ale svým žákům k nim dokázal otevřít cestu. Z jeho malířské školy vyšli přední čeští krajináři v čele s A. Slavíčkem, ale i další vynikající pedagogové jako Ferdinand Engelmüller.

Julius Mařák proslul jako malíř a kreslíř romantických lesních interiérů, které dokázal zachytit s neobyčejnou živostí, smyslem pro detail i malířskou monumentalitu. Zachycoval krajinu za různých denních dob i atmosférických situací. O vynikajících kresbách měkkým uhlem napsal A. Matějček: „Nikdy dříve nebylo dosaženo kresbou takového bohatství tvarů v prostoru, ovzduší a světle, jako v těchto hebkých a přitom pevně konstruovaných uhlokresbách, v nichž celek i detail, půda i vegetace, světlo a vzduch tvořily jednotu obrazu tolik reálného kolik poetického...”

Literatura

Blažičková-Horová Naděžda, Julius Mařák a jeho žáci, Praha 1999

Dotřel Jan, Julius Mařák 1835-1899, Praha 1909

Loriš Jan, Julius Mařák, Praha 1940

Matoušek Alexandr, Vnitřek lesa, lesní charaktery (Julius Mařák a umění krajinomalby), Praha 2007

Sůva Josef, Obrazy mé krajiny, Hradec Králové 1984

Volavka Vojtěch, České malířství a sochařství 19. století, Praha 1968

Vývoj a dějiny archivního fondu

Část archiválií z fondu Julia Mařáka pochází z nákupů u národního podniku Kniha (AA 989, AA 1602, AA 2582, AA 2636) v letech 1963 až 1970. Menší skupinu dopisů (AA 1190) daroval do Archivu NG Edm. Traube, fotografii dcery Pepy Mařáková zakoupila Národní galerie od Jany Hýskové v roce 1989. Největší část celého fondu, korespondence zaslaná doktoru Albertu Kuhovi v letech 1886-1889 (AA 3269), byla koupena od Aegidy Neradové roku 1992. Fotografie (AA 3511, AA 3536, AA 4138) byly převedeny z oddělení Dokumentace NG.

Archivní charakteristika fondu

Soubor archiválií tvoří pouze několik jednotlivin, z nich mají význam především originální fotografie Mařákových žáků z jeho krajinářské školy, pocházející z 90. let 19. století. Dále stojí za povšimnutí konvolut 121 dopisů doktoru Albertu Kuhovi, které obsahují důležité informace o poměrech na pražské Akademii, o přípravě Jubilejní výstavy v roce 1891, zmínky o Mařákových začátcích i umělcovy myšlenkové reflexe a mnoho dalšího. Všechny dopisy jsou psané německy. Český překlad

k nim pořídil pravděpodobně Jan Dotřel, autor Mařákovy monografie z roku 1909, v níž uvádí právě řadu citátů z výše jmenovaných dopisů.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyřazeny pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Lucie Večerníková v roce 2017. Je uložen pod přírůstkovými čísly AA 989, AA 1190, AA 1602, AA 2582, AA 2636, AA 3066, AA 3269, AA 3511, AA 3536 a AA 4138.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/l	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
Doklady – cizí					
1	Soubor dokladů k přípravě výstavy děl Julia Mařáka v Rudolfinu roku 1909	26 l 1 ob.	1909	3269	1
2	Soupis osob nakupujících předměty z Mařákovy pozůstalosti	1 kus	1909	3269	1
Korespondence – rodinná					
3	Mařák Jan (strýc) – nezjištěný Praha, 17. 11. 1914, přiložena navštívenka	2 l	1914	2582	1
Korespondence přijatá – korporace					
4	A. Binant, Fabrique de Toile Préparée pour Peinture Paris (Paříž), 10. 4. 1897 (adresováno V. Hynaisovi, franc.) Paris (Paříž), 6. 6. 1898 (franc.) Paris (Paříž), 7. 6. 1898, přiložena obálka (franc.) Paris (Paříž), 4. 7. 1898, přiložena obálka (franc.)	4 l 2 ob.	1897-1898	3269	1
Korespondence odeslaná – jednotlivci (adresát na druhém místě v nominativu)					
5	Mařák Julius – Kuh Albert, Kuh Max Praha, 20. 1. 1886, přiložen překlad (něm.) b. m., 26. 12. 1887, přiložen překlad (něm.) Praha, 20. 4. 1888, přiložen překlad (něm.) Nové Hrady (Gratzen), 26. 6. 1888, přiložen překlad (něm.) Nové Hrady (Gratzen), 6. 8. 1888, přiložen překlad (něm.) Praha, 13. 10. 1888, přiložen překlad (něm.) Praha, 23. 11. 1888, přiložen překlad (něm.) Praha, 20. 10. 1889, přiložen překlad (něm.) Praha, 7. 11. 1889, přiložen překlad (něm.) Praha, 15. 11. 1889, přiložen překlad (něm.) Praha, 21. 12. 1889, přiložen překlad (něm.) Praha, 6. 1. 1890, přiložen překlad (něm.) Praha, 26. 1. 1890, přiložen překlad (něm.) Praha, 9. 5. 1890, přiložen překlad (něm.) Praha, 8. 6. 1890, přiložen překlad (něm.) Praha, 24. 6. 1890, přiložen překlad (něm.) Praha, 10. 8. 1890, přiložen překlad (něm.)	348 l	1886-1889	3269	1

Praha, 1. 9. 1890, přiložen překlad (něm.)
Praha, 28. 9. 1890, přiložen překlad (něm.)
Praha, 25. 10. 1890, přiložen překlad (něm.)
Praha, 2. 11. 1890, přiložen překlad (něm.)
Praha, 7. 11. 1890, přiložen překlad (něm.)
Praha, 28. 11. 1890, přiložen překlad (něm.)
Praha, 22. 12. 1890, přiložen překlad (něm.)
Praha, 26. 12. 1890, přiložen překlad (něm.)
Praha, 30. 1. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 3. 3. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 22. 3. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 4. 6. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 5. 6. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 15. 6. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 18. 6. 1891, přiložen překlad (něm.)
b. m., 2. 7. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 7. 7. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 8. 7. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 9. 7. 1891, přiložen překlad (něm.)
Horní Vltavice, 16. 8. 1891, přiložen překlad (něm.)
Horní Vltavice, 27. 8. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 13. 10. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 2. 11. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 22. 12. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 27. 12. 1891, přiložen překlad (něm.)
Praha, 2. 1. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 8. 2. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 13. 2. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 19. 2. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 28. 2. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 8. 3. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 13. 4. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 16. 4. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 26. 4. 1892, přiložen překlad (něm.)
b. m., 24. 6. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 24. 7. 1892, přiložen překlad (něm.)
Zátoň, 31. 8. 1892, přiložen překlad (něm.)
Zátoň, 9. 9. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 20. 10. 1892, přiložen překlad (něm.)
b. m., 7. 12. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 15. 12. 1892, přiložen překlad (něm.)
b. m., 15. 12. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 22. 12. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 27. 12. 1892, přiložen překlad (něm.)
Praha, 3. 1. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 1. 2. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 8. 2. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 13. 3. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 11. 4. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 15. 5. 1893, přiložen překlad (něm.)

b. m., 19. 6. 1893, přiložen překlad (něm.)
b. m., 20. 7. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 26. 7. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 15. 9. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 4. 10. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 28. 10. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 10. 11. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 16. 11. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 23. 12. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 28. 12. 1893, přiložen překlad (něm.)
Praha, 17. 2. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 22. 3. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 1. 7. 1894, přiložen překlad (něm.)
b. m., 11. 7. 1894, přiložen překlad (něm.)
b. m., 5. 10. 1894, přiložen překlad (něm.)
b. m., 12. 10. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 2. 11. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 3. 11. 1894, přiložen překlad (něm.)
b. m., 7. 11. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 12. 12. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 16. 12. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 19. 12. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 23. 12. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 27. 12. 1894, přiložen překlad (něm.)
Praha, 1. 1. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 23. 1. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 31. 1. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 17. 2. 1895, přiložen překlad (něm.)
b. m., 20. 4. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 29. 6. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 11. 7. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 15. 7. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 4. 10. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 14. 10. 1895, přiložen překlad (něm.)
b. m., 21. 12. 1895, přiložen překlad (něm.)
Praha, 25. 12. 1895, přiložen překlad (něm.)
b. m., 30. 1. 1896, přiložen překlad (něm.)
Praha, 29. 2. 1896, přiložen překlad (něm.)
Praha, 7. 5. 1896, přiložen překlad (něm.)
Praha, 7. 9. 1896, přiložen překlad (něm.)
Praha, 28. 9. 1896, přiložen překlad (něm.)
Praha, 10. 12. 1896, přiložen překlad (něm.)
Praha, 22. 12. 1896, přiložen překlad (něm.)
Praha, 27. 12. 1896, přiložen překlad (něm.)
Praha, 28. 2. 1897, přiložen překlad (něm.)
Praha, 25. 3. 1897, přiložen překlad (něm.)
Praha, 22. 6. 1897, přiložen překlad (něm.)
Praha, 28. 12. 1897, přiložen překlad (něm.)
Praha, 19. 3. 1898, přiložen překlad (něm.)
Praha, 20. 11. 1898, přiložen překlad (něm.)

	Praha, 6. 12. 1898, přiložen překlad (něm.)				
	Praha, 22. 12. 1898, přiložen překlad (něm.)				
	Praha, 27. 12. 1898, přiložen překlad (něm.)				
	Gmunden, 8. 8. 1899, přiložen překlad (něm.)				
6	Mařák Julius – nezjištěný Wolfsberg, 18. 9. 1882 (něm.) Praha, 12. 9. 1887 (něm.) b. m., 25. 10. 1887 (něm.) b. m., 19. 2. 1888 (něm.) b. m., 17. 3. 1888 (něm.) Praha, 16. 3. 1889 (něm.) b. m., 15. 7. 1889 (něm.) Praha, 18. 10. 1897 (něm.)	14 ll	1882-1897	1190	1
7	Mařák Julius – nezjištěný Wien (Víděň), 21. 11. 1871 (něm.)	1 list	1871	2636	1
8	Mařák Julius – nezjištěný b. m., 29. 11. 1871 (něm.)	1 list	1871	2582	1
9	Mařák Julius – nezjištěný Brixen, 26. 1. 1873, přiložena navštívenka (něm.)	3 ll	1873	2582	1
Rukopisy – vlastní					
10	Životopis	1 kus	b. d.	3269	1
Rukopisy – cizí					
11	F. X. Jiřík – projev k Mařákově výstavě 1909, přiložen komentář od nezjištěného autora	2 ll	1909	3269	1
Tisky					
12	Pozvánka na posmrtnou výstavu 1909 v Rudolfinu	2 ks	1909	3269	1
13	Výstava obrazů prof. Julia Mařáka, Smetanův dům v Litomyšli, 1909 (katalog výstavy)	1 kus	1909	3269	1
Výstřižky					
14	Výstřižky k životu a dílu J. Mařáka	5 ks	1909	3269	1
Fotografie					
15	Osobní fotografie	1 kus	b. d.	3536	1

16	Fotografie portrétu Julia Mařáka	1 kus	b. d.	4138	1
17	Fotografie Josefiny Mařákové	2 ks	1897, b. d.	989, 3066	1
18	Fotografie hrobu Julia Mařáka	1 kus	1960	2093	1
19	Mařákova krajinářská škola	11 ks 7 neg.	kol. 1895, b. d.	1602	1
20	Fotografie díla Julia Mařáka	119 ks	b. d.	4138	1

Tiráž

Julius Mařák (*1832 – †1899) soupis osobního fondu

časový rozsah fondu: 1871-1899 (1960)

počet evidenčních jednotek: 1 karton

počet inventárních jednotek: 20

rozsah v bm: 0,12 bm

stav ke dni: 12. 1. 2017

jméno zpracovatele: Lucie Večerníková

číslo evidenčního listu NAD: 31

číslo evidenční pomůcky: 128

počet stran: 9

schválil dne: 8. 12. 2017 Mgr. Tomáš Hylmar